

GAZETA LWOWSKA

wychodzi codziennie rano

Ceny prenumeraty we Lwowie: bez doręczenia do domu miesięcznie zł. 5.— z dostawą do domu zł. 5.30 na prowincji: z przesyłką pocztową zł. 5.30 za granicą zł. 8.—		Telefony: REDAKCJI 27, 71-02. ADMINISTRACJI 14-27.	ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: LWÓW, UL. ZIMOROWICZA 15 I. p. Listy należy frankować. — Reklamacje otwarte wolne od opłaty. Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.	CENA NUMERU 20 gr.	Ceny ogłoszeń: Za 1 wiersz milimetr (6½ cm. szer.) w zwykłych ogłoszeniach gr. 20, w nekrologach gr. 30, w kronice repertuar, dział gospodarczy, naski w tekście gr. 20, pod nagłówkiem na pierwszej stronie gr. 1.— Za jedno słowo w drobnych ogłoszeniach gr. 10, kupno i sprzedaż słowo gr. 12, matrymonialne, korespondencje prywatne słowo gr. 20, dla posiadających pracę gr. 4. Z zastrzeżeniem miejsc 25 proc. Zagranicą, o 50 proc. drożej.
--	--	---	--	---	--

SENAT LITERATURY POLSKIEJ

Żyjemy w epoce, która wieści do konywanie się wielkich przemian, zarówno w formach życia indywidualnego, jak i zbiorowego. W konieczność tych zmian wierzą wszyscy niemal, chodzi jednak o to, aby przygotować te z nich, które odpowiadają naszej państwowej konieczności i naszemu narodowemu charakterowi. Trzeba więc szukać w każdej dziedzinie, nie tylko polityki i wiedzy, ale także i sztuki i literatury, dróg, którymi można by najprościej do ludzkich uczuć i umysłów trafić.

Śmiało powiedzieć można, że literatura jest tym czynnikiem — poza samym życiem czytawym — który wpływa na to czy inne kształtowanie się człowieka i jego ideologii, zarówno u jednostek, jak i całych zbiorowości. Mamy przykład tego na naszej przeszłości. Przez dzieła wieszczów i pisarzy szły w czasach niewoli ożywcze prądy narodowe i niepodległościowego ducha, z dzieł literatury patriotycznej całe pokolenia czerpały moc przetrwania i wiarę w przyszłość. Zarówno utwory naszych pisarzy, jak i w wielu wypadkach ich czynna działalność polityczno-wyzwoleńcza, przygotowywała zbrojny oddech narodu.

Z tej wielkiej i chwalebnej roli, jaką odegrała literatura Polski niewolnej w dziele odzyskania wolności, należy wnosić, że literatura Polski państwowej ma wszelkie po temu uprawnienia i dane, by współdziałać wydatnie w zbiorowym wysiłku budowania państwa według konieczności nowej epoki i postulatu mocarstwowego tego państwa stanowiska. Piśmiennictwo nasze szczyścić się może dorobkiem chlubnym i zasługą niebylejaką. Powołane jest do czynnej służby na froncie Nowej Polski tembardziej właśnie, że zdało wszak egzamin ze swej narodowej i społecznej użyteczności.

Projekt utworzenia Polskiej Akademii Literatury, spotkał się z powszechnym entuzjazmem i uznaniem. Potrzebę tego rodzaju instytucji odczuwaliśmy już od dawna, istniejące jednak warunki nie pozwalały myśleć o tego rodzaju „luksusie” jak Akademia Literacka. Lata poprzednie były wypełnione całym niemal pracą nad stabilizacją stosunków, pracą nad urządzeniami sfer weniawerbo powszedniemi, bez których nawet prymitywne życie państwowe i narodowe nie mogłoby się ostać. Rewolucja majowa zapoczątkowała okres, który przez ten sposób i wartość swoich prac tę fazę przejściową skrócił i stworzył etap nowy, w którym wolno pomyśleć o urządzeniach już nie pierwszej potrzeby, niemniej jednak koniecznych dla utrzymania się życia kulturalnego państwa na odpowiednim poziomie. Do rzędu tych właśnie urządzeń, należy projektowana Akademia

Rozporządzenie ministerjalne, mające powołać do życia Polską Akademię Literatury, w ten sposób uzasadnia konieczność jej istnienia: „Akademię tworzy się celem zapewnienia literaturze polskiej należnego stanowiska w życiu narodu, odpowiednio do jej wielkich zasług w podtrzymywaniu ducha narodowego w czasach walk o niepodległość, oraz wywyższenia jej, jako narzędzia, przez które wypowiedziada się dusza narodu w najbardziej idealnych pierwiastkach, jak również celem umożliwienia pisarzom polskim oddziaływania na społeczeństwo w kierunku wzmożenia poczucia państwowości polskiej, oraz

współpracy z rządem nad budową świetnej przyszłości państwa polskiego”.

A więc Akademia tworzy się dla dwóch zasadniczych celów: pierwszym z nich będzie wyróżnienie najbardziej zasłużonych pracowników literatury, zasłużonych w przeszłości i w teraźniejszości, drugim zaś — piecza dzierzona wspólnie z Ministerstwem Oświecenia nad rozwojem literatury i nadawanie pracy literackiej wspólnie z czynnikami rządowymi treści wysiłku państwowotwórczego. Dla celów tych nieodzowne jest skupienie wszystkich działań, mających związek z literaturą, na platformie dającej rękojmię użyteczności

tych, którzy do kierowania temi działaniami będą powołani. Najszczęśliwszą formą tego skupienia jest właśnie projektowana Akademia.

Pomysł tej instytucji ma już za sobą swoją przeszłość, a nawet i swoich pionierów. Wprawdzie w formie innej, z zamierzeniem jednak prawie identycznym, wołał o Akademię literatury polskiej Żeromski i Grubiński. Jak już powiedzieliśmy, w czasie owym było jednak jeszcze zbyt mało zrozumienia, zarówno u społeczeństwa, jak i czynników rządowych, by spełnienie tej idei wywyższenia wysiłku literackiego przeprowadzić konsekwentnie do końca. Tembardziej, że zdania wśród samych pisarzy były zbyt podzielone, jeśli chodziło o samą formę organizacyjną Akademii. Wahano się poprostu między formą pierwszego rodzaju Izby zawodowej, grupującej pisarzy, bez większych względów na wielkość ich talentu i literackiej zasługi, a parlamentem pisarzy, do którego wchodziłoby wybrańcy na podstawie powszechnego głosowania literatów. Obydwie te formy były w swojej treści ideowej związane silnie z ogólnym nastawieniem liberalno-demokratycznym i w znacznie większym stopniu uwzględniały interesy bądź zawodowe ogółu pisarzy, bądź osobiste poszczególnych autorów i koteryj literackich, niż interesy kultury polskiej i Państwa polskiego. Nie jest to oczywiście winą samych ówczesnych projektodawców, lecz tych co się po nich zupełnie niepotrzebnie do kontynuowania idei Akademii literackiej zgłosili.

W obecnym swym projekcie sprawa formy organizacyjnej Akademii znalazła należyte rozwiązanie. Czynniki rządowe, tworząc literacką instytucję, wyszły z tego samego założenia, jakim kierują się przy dokonywaniu wszystkich innych reform o znaczeniu ogólnopaństwowym. Założeniem tem jest oddanie decydującego kierownictwa i przyznanie wyjątkowego stanowiska elicie — w tym wypadku elicie literackiej. Dobór więc członków nowej Akademii będzie oparty na szczególnej selekcji kandydatów. Decydować tu będzie również — rozumie się to samo przez się — obok istotnych literackich uzdolnień, zasługa, jaką pisarz zdobywa na swoim posterunku pracy, notabene posterunku najbardziej społecznie eksponowanym.

Nie na miejscu są więc zastrzeżenia, które wytaczają niektórzy panowie z opozycji w związku z projektem Akademii. Rzecz prosta, że w tej formie, jaka jest postanowiona, ta instytucja literacka nie będzie pielegnować roboty pisarskiej, bądź starającej się od strony uczuciowej podkopywać autorytet Państwa.

(Dalszy ciąg na stronie 2-iej)

Hitlerowcy gdańscy terroryzują ludność polską.

Panika we wsi Elganowo. — Interwencja komisarza gen. Rzpłitej.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 12 października. (Sz) Wczoraj o godz. 20.45 dwaj umundurowani hitlerowcy zjawili się w restauracji Polaka, Masy, w Elganowie na terenie W. M. Gdańska, i zażądali litra wódki, za którą nie zapłacili. Następnie wezwali do wnętrza lokalu stojących na dworze 8 towarzyszy, w tem 4 umundurowanych hitlerowców.

W restauracji odbywało się w tym czasie zebranie rolników w sprawie dowozu mleka do mleczarni, Hitlerowcy wyrzucili zebranych, pogzmem zdemolowali restaurację. Następnie wyszli na dwór i wtargnęli do prywatnego mieszkania Masy, wyrzucili tam z łóżek jego dzieci i żonę, odgrająjąc się przytem: „wyczyścimy polskie gniazdo”. Po zniszczeniu mieszkania, jeden z hitlerowców zażądał od Masy obliczenia w ciągu kwadransa wyrządzonej szkody, grożąc, że w przeciwnym razie każe go powiesić. Restaurator, korzystając z pierwszej sposobności, ratował się ucieczką.

Policjant Kapanke, do którego Masa

zwrócił się o pomoc, oświadczył, że jest na urlopie i nie go ta sprawa nie obchodzi. Polecit Masi zwrócić się do swego zastępcy Szlagowskiego, we wsi, odległej o 3 kilometry.

Rodzina Masy ukrywała się przez całą noc u sąsiadów.

Tego samego wieczora hitlerowcy wylamali drzwi w mieszkaniu innego Polaka — Flisakowskiego, zamieszkałego w Elganowie, i również zdemolowali mieszkanie, odgrająjąc się, że polski dom najdalej w tydzień pójdzie z dymem i że do poniedziałku nie może pozostać w Elganowie ani jeden Polak.

Ponadto hitlerowcy napadli na mieszkanie trzech innych Polaków w Elganowie.

Teror hitlerowców wobec Polaków we wsi Elganowo wywołał tam panikę i strach przed dalszymi napaściami.

Dzisiaj rano Komisariat generalny Rzpłitej Polskiej w Gdańsku zwrócił się do Senatu Wolnego Miasta i zastrzegł sobie prawo szczególnej interwencji.

Zatarg prasowy Japonji z Z. S. S. R.

Moskwa, 12 października. (PAT) Na tle opublikowania dokumentów japońskich przez prasę sowiecką wynikł zatarg między japońską urzędową agencją telegraficzną Szibum Rengo a sowiecką agencją telegr. Tass. Rengo odmówił zamieszczenia komunikatu Tassa w swym biuletynie. Korespondent

Tassa w Tokio rozesłał wobec tego komunikat bezpośrednio do redakcyj pisni.

Prasa sowiecka twierdzi, że tego rodzaju postępowanie korespondenta sowieckiej agencji telegraficznej nie jest sprzeczne z umowami pomiędzy agencjami sprzymierzonymi.

Amerykańska Liga Narodów.

Meksyk, 12 października. (PAT) Rząd republiki Salvador w Ameryce Środkowej wystąpił z projektem utworzenia własnej Ligi Narodów kontynentu amerykańskiego, oraz własnego trybunału

sprawiedliwości międzynarodowej. — Rząd Salvadoru zgłosił formalny wniosek, aby sprawa ta weszła na porządek obrad kongresu panamerykańskiego.

Tragiczne zajścia w powiecie rzeszowskim.

Czwarty dzień procesów przed sądem w Rzeszowie.

Na wczorajszej popołudniowej rozprawie o zajścia w Grodzisku przesłuchano m. in. św. Zwolńskiego.

Świadek Zwolński widział posterunkowych i biegnący za nimi tłum, bijący policjantów łaskami a następnie cegłami. Widział, jak post. Sroka padł na ziemię, a tłum bił go w dalszym ciągu. Wśród ludzi, którzy bili post. Srokę, rozpoznaje oskarżonych Polite, Pytła, Franciszka i Wojciecha Wasylów. W tym miejscu świadek odmawia dalszych zeznań. Na pytanie przewodniczącego wyjaśnia, że otrzymał kartkę z groźbami, iż jeżeli będzie zeznawać na niekorzyść oskarżonych, to spółka go nieszczęście, spala mu chałupę, zabija jego i matkę. Wobec tego przewodniczący po naradzie trybunału poleca oskarżonym opuścić salę, poczem świadek zeznaje, iż widział osk. Urbana, jak bił pałką po głowie post. Srokę tak silnie, iż krew tryskała, oraz Ludwika Majkuta, który również bił post. Srokę widłami

„ZA WITOSA WÓDKA BYŁA TAŃSZA“.

Trybunał sądzący sprawę grodziską przesłuchał dziś świadka Szumrowską Annę z Małopolski Wsch., służącą u kierowniczkę poczty. Świadek podkreśla, że gdy przybyła do Trziszka w lutym 1932 z Małopolski Wsch. zastanowił ją wrogi stosunek miejscowej ludności do rządu. Tego ustosunkowania się zrozumieć nie mogła, gdyż na kresach Polacy odnoszą się do rządu z największą życzliwością i szacunkiem. Ludność miejscowa mówiła, że za Witosa było lepiej bo wódka była tańsza. Po wiecu w Rakszawie nastroje wśród ludności stały się bardzo podniecone.

Świadek stwierdza, iż terroryzowano ją i grożono zabiciem w razie złożenia niekorzystnych zeznań.

Świadek Skiba Stanisław opowiada, iż został otoczony przez tłum ludzi, którzy żądali wypożyczenia roweru dla wystąpienia gońca. Świadek Różyńska opisuje przebieg zgromadzenia Stron. Lud. w przeddzień wypadków na którym przemawiał oskarżony Kula. Przewodniczący zapytuje świadka o przyczynę wypadku, na co Różyńska odpowiada, iż jego zdaniem powodem należy szukać w krytycznej sytuacji materialnej wsi. Za moralnego sprawcę zajść uważa oskarżonego Kulę. Świadek Kochman Jan, stwierdza, że do marszu na Grodzisko zabierano chłopów siłą. Słyszał jak mówiono w tłumie, iż trzeba rozbroić nad ranem posterunek policji, a potem zrobić manifestację. Taki rozkaz miał wydać Kula. Inni mówili, że nie trzeba się bać niczego, gdyż chłopcy mają 2 karabiny maszynowe. Wówczas świadek zrozumiał, że cała akcja jest uplanowana z góry i skierowana przeciwko rządowi, wobec czego wymknął się z tłumy i wrócił do domu.

Korzystka Franciszek stwierdza, iż grupa z Budłańskich doszła do Opalenisk, gdzie oskarżony zachęcał chłopów do marszu i mówił im, aby nie traćli wiary.

Rozruchy w Wólce.

Pod koniec wczorajszej rozprawy o zajścia w Wólce przesłuchano komendanta policji powiatu rzeszowskiego Rejmana, który krytycznego dnia był w Wólce i kierował oddziałem policji. Do Wólki kom. Rejman udał się taksówką natychmiast po otrzymaniu meldunku o masowej kradzieży drzewa z lasu. W Wólce zatrzymano grupę około 30 osób i przeprowadzono ich do Urzędu gminnego. W tym czasie przed Urzędem gminnym zaczął się zbierać tłum. Wśród tłumy panował nastrój podniecony; pa- dały okrzyki przeciw policji. Świadek posłał po wójta, aby mu pomógł w utrzymaniu porządku. Rozmawiając z

ludźmi, nakłaniał ich do rozejścia się. Wtem kilka osób z tłumy rzuciło okrzyki, które w ciągu ostatnich tygodni padały na wiecach Stron. Lud. Widząc, że sytuacja staje się coraz groźniejszą, kom. Rejman postanowił wycofać się poza obwód tłumy wraz z oddziałem policji. W tym momencie policja została zaatakowana kamieniami i pałkami. Wobec tego świadek zakomenderował salwę w górę, na co tłum odpowiedział okrzykami „hurra“ i rzucił się na policję. Jednocześnie jeden z posterunkowych krzyknął, że komendant Rejman jest ranny. Wówczas oddano salwę w tłum i oddział policji rozsy- pał się w tyraljery. Odpowiadając na pytania, świadek wyjaśnia, że poczawszy od wiosny na wiecach Stron. Lud. nawoływano ludność do stawiania oporu władzy i występowania przeciw policji. Takie pouczenia dawane były na urządzonym Przez Stron.

Lud. kursie instruktorskim w Rzeszowie. Na wiecach Stron. Lud. padały stale hasła „policji nie potrzebujemy“.

ARESZTOWANIE ŚWIADKA.

Senat sądzący sprawę wólecką przesłuchiwał dziś w dalszym ciągu świadków na okoliczność masowych kradzieży drzewa z lasu pod Wólką. Podczas zeznań Z. Chmiel i Kuzniara wychodzi na jaw, iż świadkom grożono zemstą, jeśli będą zeznawać obciążająco dla oskarżonych.

Św. Katarzyna Stachowska słyszała jak ludzie mówili, iż będą się mścić za obciążające zeznania. Ponieważ dalsze zeznania świadka różniły się od zeznań złożonych w sądzie, prokurator po naradzie z sądem śledczym, wydaje polecenie za-

TANIO I NA KREDYT TANIO I NA KREDYT
UBRANIA, RAGLANY, FUTRA, MUNDURKI STUDENCKIE
 i t. p. z własnych i powierzonych materiałów wykonuje do miary szybko i solidnie
 znana **Wytwórnia Ubiorów Męskich**
J. M. Karoliński **Lwów, Rutowskiego 7**
 (naprzeciw Katedry).

Proces o napad na pocztę w Truskawcu.

Sambor, 12 października.

Trybunał na wstępie przesłuchał świadka Manasterskiego, szofera. W momencie napadu na pocztę stał on na ulicy wraz ze swoim samochodem w odległości około 100 kroków od poczty. Widział uciekających z poczty napastników, było ich 5 lub 6-ciu. Jeden z uciekających, przebiegając koło niego strzelił z rewolweru w górę. Na pytanie prokuratora, dlaczego w śledztwie zeznał, iż osobnik ów strzelił do niego, odpowiada, iż pierwotne zeznania złożył w obawie, iż jego jako ukraińca, znajdującego się w pobliżu miejsca napadu, będą władze ścigać. Aby wykluczyć tego rodzaju podejrzenia, świadek zeznał, iż strzelali do niego. Na zapytanie trybunału, czy poznaje wśród oskarżo-

nych tego, który strzelał, odpowiada, że nie.

DZIWNY ŚWIADEK.

Jest to dziwny świadek, gdyż na zapytanie trybunału stwierdza, iż oskarżony Ilkow był mu bliżej osobiście znany a obecnie go nie poznaje żadnego z uczestników napadu. W tem miejscu oskarżony Petriw wyjaśnia, że widział jakiegoś szofera przy aucie, przed dojściem na pocztę.

Świadek Janina Hanikówna widziała jak 5 osobników przebiegało ulicą i jak jeden z nich strzelił obok szofera. Następuje konfrontacja świadka z szoferem, który oświadcza ponownie, iż przebiegający koło niego osobnicy strzelali w górę, a nie do niego. Odnosi się wrażenie,

iż szofer chce zatuszować sprawę strzelania do bezbronných ludzi przez uciekających napastników.

SPRZECZNE ZEZNANIA.

Św. Matylda Janecka, urzędniczka poczty w Truskawcu nie rozpoznaje żadnego z pośród oskarżonych, podczas gdy w śledztwie rozpoznała ich na podstawie przedłożonych jej fotografii tych osób. obrońca Rabij pyta świadka, kiedy zeznawała prawdę, czy teraz, czy przedtem. Świadek oświadcza, iż starała się zawsze zeznawać jaknajbardziej obiektywniej.

Świadek Katarzyna Kostyrce, lat 48, zeznaje, iż krytycznego wieczora przyszło do jej chaty 2-ch osobników, widocznie zmęczonych, którzy wypili mleko i zapłaciwszy za nie, odeszli. Przedstawionych jej oskarżonych nie poznaje. W tem miejscu Ilkow przyznaje się, iż był w tej chacie wraz z Hnatowem.

Po przerwie Trybunał przesłuchał T. Biłasa, Dymitra Kociubę, których zeznania nie wnoszą nic nowego.

Mechel Sachnik, robotnik, zeznaje bardzo mętnie i ogólnikowo, a nawet sprzecznie z zeznaniami złożonymi w śledztwie, wobec czego trybunał zaprzysięga Sachnika. Mimo to świadek, jak mówi, nie przypomni na sobie wielu szczegółów i nie pamięta czy uciekający z poczty napastnicy strzelali z rewolwerów, gdy mijali szofera z autem. Świadek robi wrażenie, jakby poprzednie swe zeznania chciał osłabić.

Św. Mikołaj Kisylczyński widział jednego z napastników z dwoma rewolwerami, uciekającego przez potok w stronę lasu. W tem miejscu oskarżony Łocuniak zeznaje, iż tym osobnikiem był prawdopodobnie on sam.

Ze względu na wyczerpanie dłuższej listy świadków, Trybunał postanowił odczytać akta pierwsi- kowe domiesień karnych i dochodzeń. — W dniu jutrzejszym zeznawać będą dalsi świadkowie

Aresztowanie morderców listonosza Przebindy i Süsskindów.

Kraków, 12 października. (PAT) Zagadka krwawej zbrodni przy ul. Pańskiej, której ofiarą padł listonosz Przebinda oraz Süsskindowie, została wyjaśniona.

Dochodzenia policyjne ustaliły, że sprawcą jest 25-letni Jan Malisz, fotograf z Krakowa, od kilku lat bezrobotny. Tajemniczą towarzyszką, przy której współudziałe Malisz dokonał zbrodnego czynu, jest jego żona Maria z Wegrzynów Koczłowa Maliszowa. Zdolano stwierdzić, że charakter pisma na przekazie pieniężnym, nadanym z Podgórze i mającym służyć w pułapce listonosza, zgadza się z charakterem pisma Malisza.

Policja rozesłała za Maliszem i jego towarzyszką listy gończe.

W toku dochodzeń stwierdzono, że Malisz przebywał od kilku dni w Katowicach. Policja roztoczyła czujność nad mieszkaniem, w którym przebywał Malisz i dowiedziawszy się że udał się on do kabaretu „Trocadero“ w Katowicach. Do kabaretu tego wkroczyło nad ranem kilku wywiadowców policji śląskiej i krakowskiej, aresztując Malisza, stojącego przy bufecie.

Malisz posiadał przy sobie rewolwer z 8-ma nabojami. Po aresztowa-

niu usiłował on popełnić samobójstwo przez zażycie większej ilości weronalu. Odwieziono go natychmiast do szpitala, gdzie truciźne wypompowano. W chwili obecnej Malisz znajduje się w szpitalu pod bacznym okiem policji. Stan jego jest dobry i prawdopodobnie w najbliższych dniach zostanie on odstawiony do Krakowa. Znajdziono przy nim część skradzionej gotówki.

Dziś około godz. 13 policja aresztowała w jednym z pensjonatów w Rabcu współmordercę mordercy Malisza — Maliszowa, która pod eskortą odstawiono natychmiast do dyspozycji władz śledczych w Krakowie.

Aresztowany dziś w Krakowie Malisz, z zawodu fotograf, od szeregu lat nie trudził się już żadną uczciwą pracą. Żona jego, aresztowana dziś w Rabcu, miała również złą reputację. Od dłuższego czasu oboje byli bezrobotni. Plan zbrodni opracowali razem, poczem wynajeli pokój u Süsskindów i na dali na adres Malisza przekaz na 12 zł. W kilka godzin po zbrodni znalezione w ustępie sąsiedniego domu skrwawiony płaszcz mordercy. Matka Malisza, której ten płaszcz pokazano, stwierdziła, że jest to płaszcz jej męża.

KOPERNIKA
 Pilsa Rartun 5. RABCU

Gdy przemysłowcy niemieccy i Hitler Narady trzech mocarstw w Genewie. utworzą wspólny front.

Paryż, 12 października. (PAT) W „La République“ organie radykałów, który do niedawna jeszcze głosił konieczność ustępstw na rzecz Niemiec. Pierre Dominique zamieszcza artykuł, poświęcony sprawom rozbrojenowym.

Nawiązując do zapowiedzianego ustąpienia prezydenta Rzeszy Hindenburga i objęcia tego stanowiska przez Hitlera, publicysta zaznacza, że w chwili obecnej pozostałe w Niemczech na wybitnych stanowiskach elementy niehitlerowskie, jak np. Hindenburg, dr. Schacht i inni, spełniają jeszcze rolę hamulców w zbrojeniu Niemiec. Co się jednak stanie — pyta dziennikarz, — gdy przemysłowcy i Hitler stworzą wspólny front, gdy Niemcy, które zbroja się w tajemnicy, będą kontynuowały swe zbrojenia, gdy stawiać będą przeszkody w formowaniu kontroli. Mówi się o sankcjach. Życze sobie tego, ale przypominam sobie historię Mandżurji: należy wszystko przypuścić, nawet to, że Niemcy wycofają się z Genewy, podobnie jak to uczyniła Japonia. Ale odpowie ktoś: Czy nie można sobie wyobrazić, że Anglia, Francja i Ameryka nauczą Niemców rozumu? Siła? Nie wiem, co o tem myśli francuski wieśniak, lecz wydaje mi się, że jest to rzeczą trudną. Więcej nie powiem...

Paryż, 12 października. (PAT) Obradujący w Issoire kongres radykalnej federacji republikańskiej i społecznej uchwalił rezolucję, w której potępił wszelkie redukcje zbrojeń Francji i wypowiedział się przeciwko zmniejszeniu efektywów francuskich do 200-tysięcznej armii o charakterze milicji. Kongres upoważnił swego przewodniczącego Bardoux do zwrócenia się do Andrzeja Tardieu jako kontynuatora tradycji polityki Clemenceau i Poincaré.

Ze spraw miejskich.

We wtorek odbyła się sesja Magistratu pod przewodnictwem wicepr. Irzyka, w obecności wicepr. dr. Strońskiego, Chajesa i dr. Kubali.

Ze spraw Wydziału III-go uchwalono oddać roboty drogowe w ul. Zielonej firmie „St. Posadzki i N. Landau, zakupić od N. Mokrzyckiego przy ulicy Bogusławskiego 7, skrawek gruntu na regulację tej ulicy, wstawić do budżetu dodatkowego nowe pozycje na budowę nawierzchni w ul. Stryjskiej i Zielonej — i oddać trzem firmom dostawy cementu. Następnie uchwalono przedłużyć Zgromadzeniu SS Miłośników, zarządzającemu szpitalem dla nieuleczalnie chorych przy ul. Bilińskich dzierżawę gruntu na Kulparkowie o powierzchni 18 i pół morga na dalszy okres 3-letni. Zezwolono Kołu Grunwaldzkiemu TSL na używanie dwóch sal szkolnych w ciągu roku na kursy dokształcające dla uczniów Państw. szkoły położnych. Wreszcie uchwalono przyjąć pięć osób z rodzinami do Związku Gminy, a w dwóch wypadkach udzielić przyrzeczenia przyjęcia na wypadek uzyskania obywatelstwa polskiego.

NIEFORTUNNI PASAŻEROWIE.

Gdynia, 11 października. Bezpośrednio przed odjazdem greckiego statku „Fred“ z ładunkiem węgla do Genui, zauważono w śróde 10-ciu osobników, którzy ukrywali się w luce bankowej z zamiarem przejazdu z Gdyni do Włoch. Niefortunnych pasażerów wyprowadzono na ląd. Zaopiekowała się nimi policja.

KOPERNIKA

15a

Filja Perfumerji S. FEDERA

regu, aby przystąpił do stworzenia organizmu federalnego, który jednocząc wszystkie siły pozwoliłby na złamanie rządu kartelów i przeprowadzenie programu odbudowy ekonomicznej państwa w myśl zasady Tardieu.

Byrd w drodze do bieguna.

Boston, 12 października. (PAT). Admirał Byrd wraz z siedmiu towarzyszami wyruszył w dniu 11 b. m. na po-

Genewa, 12 października. (PAT). Przybył tu minister Simon. Po rozmowach z Boncour'em i Davis'em odbył on naradę z delegatami Francji, Anglii i Ameryki. Delegaci ci omówili treść nowej noty werbalnej formułującej od powiedź niemiecką na ustalone w Paryżu propozycje rozbrojenowe, stwier-

kładzie okrętu „Jacob Ruppert“ do bieguna południowego, dokąd zamierza dotrzeć dnia 1 stycznia 1934 roku.

Rekordowy skok z samolotu

Moskwa, 12 października. (PAT). Lotnik sowiecki Jewsiejew, instruktor spadochronowy, dokonał 11 bm. rekordowego skoku spadochronem, wzniosłszy się na wysokość 7200 mtr. na samolocie specjalnej konstrukcji, przeznaczonym do lotów na znacznej wysokości. Lotnik wyskoczył, nie rozwijając spadochronu na wysokości

7.050 mtr. Spadochron rozwinął dopiero na wysokości 150 mtr. ponad ziemią.

Skok miał na celu naukowe zbadanie ciśnienia atmosferycznego na znacznych wysokościach. Lotnik miał przy sobie barograf, który odnotował ciśnienie powietrza oraz wysokość skoku.

Pakt państw amerykańskich

Rio de Janeiro, 12 października. (PAT) We wtorek podpisany został przez przedstawicieli Argentyny, Brazylii, Chili, Meksyku, Urugwaju i Paragwaju układ, potępiający wojnę i sta-

wiający poza prawem państwa napaścnicze lub dążące do oderwania siłą obcego terytorjum. Traktat przewiduje również pokojowe załatwienie wszelkich zatargów.

200 milj. ft. zapłaci Anglia Stanom Zj.

Angielskie propozycje w sprawie długów wojennych.

London, 12 października. (PAT). Wiadomości z Ameryki stwierdzają, że pełnomocnik brytyjski, przed stawiając wczoraj przy rozpoczęciu rokowań w sprawie długów wojennych, brytyjski punkt widzenia, wysunął tezy, głoszące, że obecne radykalne zmiany wszechświatowych warunków gospodarczych nie były przewidywane przy zawieraniu układów w sprawie długów wojennych. Długi wojenne, jakie zaciągnęła W. Brytania, nie posiadały charakteru handlowego, lecz były koniecznością i pozwoliły W. Brytanii odegrać rolę, jaka jej wypadła podczas wojny światowej. Po-

zatem W. Brytania spłaciła 94 proc. swych długów w porównaniu ze znacznie mniejszym procentem innych państw.

Dzienniki angielskie twierdzą, że W. Brytania zamierza zaproponować Ameryce skreślenie długów, przez zapłacenie ryczałtowej sumy, która równałaby się części kapitału pozostałej do spłacenia. Wynosiłoby to 200 milionów ft., którą to kwotę W. Brytania gotowa jest zapłacić. „Daily Herald“ słusznie jednak wywodzi, że ta propozycja wymaga uprzedniej stabilizacji dolara i funta.

Lakoniczne odpowiedzi Lübrego.

Berlin, 12 października. (PAT). Pod koniec środowej rozprawy o podpalenie Reichstagu nadprok. Werner podkreślił wersje, że zaraz po wybuchu pożaru zjawily się na miejscu oddziały formacji hitlerowskich. Nadprokurator stawia świadkowi Leteitowi pytanie, czy istotnie wezwane były oddziały szturmowe. Leteit odpowiada, że w czasie pełnienia służby nie zauważył wcale oddziałów szturmowych.

Przewodniczący zwraca się nastę-

nie do Lübrego, aby przygotował się do odpowiedzi. Lübbe wstaje jak zwykle z opuszczoną głową. Jest zupełnie zniechęcony, tak że obrońca musi mu własnoręcznie wycierać chustką nos. Przewodniczący zapytuje Lübrego, czy słyszał zeznania Leteita i czy ma coś do oświadczenia. Oskarżony odpowiada: Nie. Przewodniczący zapytuje go, czy zeznania te były prawdziwe. Oskarżony: Nie mogę powiedzieć.

Dalszy ciąg rozprawy w piątek.

KLUB TOWARZYSKI RADY GRODZKIEJ BBWR. WE LWOWIE

zawiadamia, że w sobotę dnia 14-go października 1933 roku w lokalu Klubu przy placu Marjackim l. 4 (Hotel Europejski) prof. Dr. KUCJA i KURDYBACHA wygłosi odczyt p. t.:

„Życie towarzyskie w dawnej Polsce“

Początek o godzinie 19-tej.

Wstęp wolny.

dające zgodność poglądów w sprawie zbrojeń niemieckich. Simon zakomunikował swym kolegom, że rząd brytyjski postanowił kategorycznie sprzeciwić się niemieckim żądaniom dozbrojeniom, a delegat Stanów Zjednoczonych, zaznaczył, że Hull oświadczył to samo ambasadorowi Niemiec w Waszyngtonie.

Nie jest jednak dotąd całkowicie jasne, jak 3 mocarstwa interpretują zakaz dozbrojenia przez Niemcy, czy są jednomyślnie także co do odmowy przyznania Niemcom prawa posiadania po upływie okresu próbnego t. zw. broni defenzywnej, czy też sprzeciwiają się tylko natychmiastowemu przyznaniu Niemcom prawa do posiadania tej kategorii broni. Ogólne przewidywania stwierdzają, że sytuacja nie uległa naogół zmianie i nie można przewidzieć decyzji prezydium konferencji.

Veto Francji, Anglii i Włoch.

Berlin, 12 października. (PAT). Wieczorne wydanie „Berl. Tagblattu“ donosi z Genewy, że rokowania między przedstawicielami Francji, Anglii i Włoch zakończyły się porozumieniem, którego podstawie mocarstwa te postanowiły zgłosić veto przeciwko żądaniom Niemiec w sprawie otrzymania nowych gatunków broni. Angielskie koła argumentują, że od czasu przewrotu w Niemczech sytuacja uległa zasadniczej zmianie, wobec czego opinia angielska nie mogłaby zrozumieć ustępstw, czynionych Niemcom w sprawie rozbrojenia.

Genewa, 12 października. (PAT) Mimo, że minister Simon zamierzał dopiero w czwartek rozmawiać z amb. Nadolnym, ten zgłosił się w środę do niego sam w godzinach wieczornych i odbył dłuższą rozmowę. Na przyjęciu dla dziennikarzy niemieckich delegat Rzeszy nie miał swego rozczarowania z powodu stanowiska Anglii, zwłaszcza wskutek kategorycznego odrzucenia przez W. Brytanię żądań niemieckich w sprawie lotnictwa.

Gdynia — Daleki Wschód.

Gdynia, 12 października. (PAT). W środę przybyli tu z Amsterdamu dyrektorowie nowo założonej linii okrętowej „Far East Line“ baron Tez van Amerongen i p. Thiemann, w związku z uruchomieniem statków, które w najbliższej przyszłości łączą mają Gdynię z portami Dalekiego Wschodu. Goście złożyli wizytę dyrektorowi Urzędu Morskiego i zwiedzili port.

W kilku wierszach.

Rokowania polsko-niemieckie w Berlinie. W środę przybyła do Berlina delegacja polska dla rokowań w sprawie porozumienia dotyczącego eksportu żyta z Polski i Niemiec. Rokowania rozpoczęły się popołudniu pod przewodnictwem dyrektora ministerjalnego dr. Moritza.

Warszawskie lotnisko komunikacyjne z Mokotowa przeniesione zostanie z dniem 1 listopada na nowe, najnowocześniejsze urządzone lotnisko cywilne na Okęciu.

Szef lotewskiego lotnictwa w Warszawie. Wczoraj przybył do Warszawy samolotem PLL „Lot“ z Rygi naczelnik wydziału lotewskiego lotnictwa cywilnego inż. Janis Jerins. Gość lotewski przybywa do Polski, aby zażyczyć sobie z organizacją radiotelegraficzną lotniczą w Polsce, w szczególności, by zbadać stację goniometrię, przeznaczoną dla żeglugi powietrznej, w związku z zamiarem budowy takiej samej stacji na Łotwie.

KOBIETA W PRACY OBYWATELSKIEJ

Przemiany.

Piętnaście lat istnieje Państwo Polskie. Piętnaście lat żyjemy życiem wolnych obywateli. Piętnaście lat leczymy się z chorób niewoli.

Jakie efekty nowej szkoły wychowawczej? Odpowiedzia: wyniki Pożyczki Narodowej.

W duszy polskiego narodu zaszły i zachodzą przemiany. Lata niewoli lata nieposiadania własnego Państwa wytworzyły w Polaku biernego konsumenta w stosunku do obcego Państwa, wobec czego odrodzenie Polski stało w nim wiecznego petenta w stosunku do własnego Państwa, petenta, dla którego jedynym problemem na odcinku życia państwowego było zagadnienie: co Państwo jemu daje?

Od maja 1926 r. czynniki rządzące stale i konsekwentnie dążą do przebudowy psychiki polskiej, nastawiając ją na rozwiązanie nowego dla Polaka problemu: co ja Państwu daję? Osia wychowawcza tej nowej szkoły obywatelskiej jest głoszona i realizowana zasada, iż Państwo utrzymuje się i rozwija wysiłkiem wszystkich obywateli i obowiązkiem obywatela jest służyć mu ze wszystkich swych sił, iż zadaniem pokolenia jest dźwigać w żnoju zrab gmachu państwowego. Obywatel, który tego nie czyni — nie jest obywatel, pokolenie, któreby obowiązku swego zaniedbało, zaprzepaści dzieło odrodzenia.

Nowa szkoła wychowawcza odczu

Wieczory dyskusyjne oddziału lwowskiego Z. P. O. K.

Poniedziałek każdego tygodnia przeznaczył Zarząd oddziału lwowskiego Z. P. O. K. na zebrania dyskusyjne dla ogółu członkiń i wprowadzonych gości. Referat wychowania obywatelskiego odpowiedzialny za kierunek tych wieczorów dyskusyjnych dokłada stała by pozyskać prelegentkę, względnie prelegenta, któryby w odczytaniu swoim poruszył sprawę aktualną, interesującą pracujący społecznie zespół kobiecy. Różne zagadnienia doby bieżącej bywają w ten sposób poruszane, nasświetlane z różnych stron, prowadzona zaś w drugiej części wieczoru dyskusja wylania nowe kwestie i problemy ważne i ciekawe dla świata kobiecego. Krąg myśli kobiecej rozszerza się i pogłębia. Młode członkini Z. P. O. K. uzupełniają swe wiadomości i nabierają wprawy w publicznym wyrażaniu swego zdania i swej opinii.

Nie dziw więc, że wieczory dyskusyjne cieszą się wielką popularnością wśród wszystkich członkiń Z. P. O. K. a zainteresowanie poniedziałkami rośnie z tygodnia na tydzień.

W bieżącym miesiącu poświęcono poniedziałek dyskusyjny poświęcono pro zagadnie lnu i wyrobów lnianych. Przewodnicząca ref. wytwórczości p. Petzold-Zielińska, zwiedzawszy ostatnio wystawę lniana w Wilnie mogła starannie przygotowany odczyt rozszerzyć uwagami z własnych obserwacji. Duże zaciekawienie licznie zebranych członkiń zbudziły próbki płócien lnianych samodzielnymi, wytwarzanych na warsztatach domowych Wilnian. Żywo tocząca się dyskusja poruszyła kwestie barwienia lnu i eksportu naszych wyrobów zagranicę.

Ostatni poniedziałek 9 b. m. zajął od czyt p. dr. Silberowej, która w wyczerpującym zarysie historycznym przedstawiła rozwój ruchu kobiecego w ogólności a polskiego ruchu kobiecego w szczególności. Prelegentka podkreśliła też znaczenie Lwowa jako tego miasta, skąd wyszedł szereg kobiet walczących o równouprawnienie.

Po brzozi wypełniona sala przyjęła odczyt p. dr. Silberowej żywymi oklaskami. Dyskusja przeciągnęła się do późnego wieczora.

frazesu a uczy czynu. Ciężka to droga dla pokolenia, które wzrosło we frazeologii, stworzonej przez rewolucję francuską i hodowanej w duszy naszej przez niewolę. Ciężko odwyknąć od pięknych a pustych słów, ciężko miłość narodu i Państwa stwierdzić czynem.

Ale powoli wychowuje się dusza społeczeństwa. Z hymnu zstępuje do prostej powieści. Poezje wciela w szary, zwykły dzień życia. Praca i wysiłkiem służy Państwu. Obywatel pożyczka skromny swój grosz potrzebującemu pieniądzy Państwu. A z groszy tych przez miliony obywateli złożonych urasta suma 320-tu milionów złotych.

Piętnaście lat istnienia Państwa nie zmarnowaliśmy. Urosła powaga odrodzonego Państwa nazewnątrz, konsoliduje się i krzepnie siła jego wewnątrz.

KOPERNIKA

15a

Filja Perfumerji S. FEDERA

Rola inteligencji w społeczeństwie.

II.

W poprzednim artykule omówiliśmy rolę, jaką odegrać mogą absolwenci szkół średnich czy wyższych wśród społeczeństwa klasy robotniczej.

Obecnie zastanawiamy się nad innymi klasami społecznymi. Weźmy pod uwagę absolwentów szkół średnich czy wyższych, pochodzących ze sfer rzemieślniczych lub rzemieślniczych. Znowu grozi tragicznego bezrobocia zawisła nad tymi ludźmi, bezrobocia, powstającego głównie z tego powodu, że nikomu z tych ludzi nie przyjdzie na myśl powrócić do warsztatu pracy rodziców. Zdawaćby się mogło, że z jednej strony prace tę uważają na poniżenie własnej godności, z drugiej zaś wygląda to tak, jakby Polska żadną miarą nie mogła mieć inteligentnego rzemieślnika, czy rzemieślnika.

Stara się wykorzystać ten przesądno wa szkoła polska, podnosząc do godności nauki zajęcia praktyczne młodzieży. Z życiem codziennym, jego trudami, przeciwnościami i zająciami pragnie związać wychowanka przez zaznajomienie go z pracą ręczną, pragnie wychować go do pracy i życia i z jego wszystkimi przejawami.

Nie tworzy ścisłych kast pracowników umysłowych i fizycznych, ale stając przed oczu wychowanka — od zarania jego młodości — pracę ręczną narówni z pracą umysłową, wpaja weni przekonanie o jej pełnej równoważności. Wychować pragnie obywatela, pożytecznego członka społeczeństwa niezależnie od hierarchii społecznej, na której go w przyszłości los postawi.

Jeśli zaś przejdziemy z kolei do tych, którzy dziś piastują urzędy różnorakie, to i tu widzimy, że Państwo inne stawia zadania do spełnienia swym urzędnikom, niż miało miejsce dawniej. Nie mają oni być tylko bezdusznymi automatami stosującymi zasady paragrafów, ale zawsze i wszędzie żąda się od nich stanowiska obywatelskiego. Państwo żąda od nich, by stali się członkami społeczeństwa, pośrednikami między Państwem — jako organizacją prawną, a obywatelem jako atomem tej organizacji. Praca społeczna — to niejednokrotnie droga do osiągnięcia wyższego szczebla w hierarchii urzędniczej. Polski urzędnik — to obywatel Państwa, jego widomy symbol na każdym posterunku, a obywatel ska jego dusze ostaną jeno najdosłajszy mundur urzędnika państwowego.

na. Odrabiamy zaniedbania wiekowe; wychowujemy w sobie obywatela.

Daleko nam jeszcze do ukończenia tej szkoły, daleko do zdania egzaminu końcowego. A może i niema go w tej szkole obywatelskiej. Szkoła to wiecznie trwająca. Kto skończy jej niższy stopień, przechodzi na wyższy. Czego wczoraj sam się uczył, tego dziś uczy innych, sam już przechodząc wyższy kurs służby obywatelskiej. Różnego tu wieku uczniowie przebywają w jednej klasie. Starzy i młodzi razem się wychowują — bodaj jak nigdy dotąd. Ojciec i syn, matka i córka leżą się równocześnie z analfabetyzmu obywatelskiego, w jaki ich pogrążyła niewola. Taka to dziwna szkoła — bo takie to osobliwe czasy.

Niebywałe wielkie trudności, w jakich rozwija się życie naszego Państwa, można pokonać jedynie niebywałe wielkim wysiłkiem całego społeczeństwa. Wyrazem zrozumienia tego faktu jest wynik Pożyczki Narodowej, — skutek zaszych w psychice narodu przemian zasadniczych.

M. Jaworska.

Subskrypcja Pożyczki Narodowej przez członkinię ZPOK. w Złoczowie.

Zarząd Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet w Złoczowie zwołał w dniu 8 m. m. nadzwyczajne zebranie członkiń celem wzięcia udziału w subskrypcji Pożyczki Narodowej. Po wygłoszeniu na ten temat referatu przez skarbniczkę oddziału p. Tobiasiewiczową, która w gorących słowach zachęcała zebrane członkinię do pospieszenia Państwu z pomocą, uczestniczki zebrania zadeklarowały jednorazowe datki na ten cel. Godne pochwały jest obywatelskie stanowisko członkiń, które mimo, że same lub ich mężowie spełnili swój obowiązek wobec Ojczyzny, okazały i tym razem zrozumienie potrzeb Państwa i ofiarną gotowość.

Od września poczynszy w istniejącym przy Zw. Pr. Ob. K. „Kole Młodych“ odbywa się kurs Przesposobienia Wojskowego kobiet do obrony kraju przy liczonym udziale młodych członkiń. Kurs ten prowadzi p. Włosa kówna, członkini oddziału i fachowa instruktorka P. W. K.

Obchody święta związkowego.

Jak nam donoszą z tereau Oddziałów Z. P. O. K. Województwa Lwowskiego, odbyły się w nich obchody święta związkowego w dniu 29-go ub. m.

Obchody te miały rozmaite oblicze i tak: Oddział w Felsztynie urządził w dniu tym akademię, na którą złożyło się przemówienie poświęcone życiu i działalności ś. p. Prezydentowej Mościckiej, chór odśpiewał pieśni ludowe, uzupełniła program deklamacja i solo skrzypcowe.

Oddział w Podbożu urządził w dniu 28 września uroczysty wieczór z przemówieniem przewodniczącej Oddziału p. Cykowskiej na temat „O działalności i ideologii ZPOK“, zakończonym okrzykiem na cześć Prezydenta I. Mościckiego i Marszałka Piłsudskiego, który wszyscy zebrani trzykrotnie powtóżyli. Powzięto również uchwałę subskrybowania Pożyczki Narodowej. Typ kobiety Polki od Wandy po dzień dzisiejszy przedstawiła w przejrzystym referacie p. Czechowiczowa, referentka Wychowania Obyw. Na dalszą część programu złożyły się: deklamacja dzieci „Straż nad Wartą“ i obrazy taneczne „Kujawiak“, „Krakowiak“, „Druciarz“ i „Kołomyjka“.

Oddziały w Żółkwi i w Brzozdowcach urządziły tylko żałobne nabożeństwa za duszę ś. p. Prezydentowej, w których wzięło gremjalny udział społeczeństwo miejscowe, oraz przedstawiciele władz i organizacji.

Udział Polek w Międzynar. Kongresie Auterek w Chicago.

W Warszawie odbyło się sprawozdawcze zebranie Polskiego Komitetu na Międzynarodowy Kongres Auterek w Chicago.

Mimo, iż z powodu braku funduszy Komitet nie mógł wysłać na Kongres delegatki oficjalnej, udział auterek polskich na Kongresie wypadł bardzo pożądnym. Na wystawie kongresowej urządzono stoisko polskie, na trzech stołach rozłożono książki, czasopisma i nuty polskie. Po zamknięciu Kongresu wszystkie książki zostały włączone do miejscowej Biblioteki Uniwersyteckiej. Poza kilkuminutowym przemówieniem w imieniu autorek polskich na Kongresie p. Bergerowej, kompozytorki muzyki, która brała udział w Kongresie w charakterze gościa, odbył się „Wieczór twórczości kobiet polskich“ zorganizowany przy czynnym współudziale miejscowych działaczek polskich, na którym obok dzieł muzycznych, wykonano cały szereg utworów polskich autorek, a mianowicie: Hlakowiczówny, Dąbrowskiej, Nagle Rowej, Szpyrkówny, Rabskiej i in.

Rezultatem tego wieczoru było zawiązanie Towarzystwa Krzewienia Twórczości Kobiet Polskich, pod przewodnictwem p. Walerji Boguszewskiej mającego na celu utrzymywanie kontaktu z literaturą polską w „starym kraju“, tłumaczenia utworów polskich na język angielski, ogłaszanie konkursów na nowele, powieści.

M. Bodarska.

